

ZAEMI NURIS

LATGĀLES NOVADA NEDĒLĀS LAIKRAKSTS

Nr. 26 (71)

1996. GADA 12. JŪLIJS

CENA 5 SANTĪMI

HRONIKA

* 18. jūli pyrns 95 godim (1901) Sakstagola pogosta Skangalūs pīdzima žurnālists Jōns Ikauniks, «Latgolas Võrda» redaktors. Strōdōja arī «Zidūni», «Jaunajā Võrdā» un «Rēzeknes ziņos». Gōja būjā padūmu gaisa uzlidojuma laikā Rēzeknē 1944. goda aprili.

* 19. jūli 1936. godā Leivōnu bazneicā išvēta pīmīnes plōksne Latvijas atbreivōšanas karā kritušajām draudzes luceklīm, šei plōksne tyka imyurātā vīnā nu bazneicās stulpīm lelō oltora tvumā.

«Tāvu zemes kalendars»

* 4. jūlijā 1946. gadā Ludzas aprīņķā

Pasiens ciemā dzimis tehnisko zinātņu kandidāts Jevģenījs Lukašenoks.

* 1926. gada 11. jūlijā Daugavpili dzimis tautsaimnieks Nikolajs Balabkins.

* 1931. gada 14. jūlijā Viļānos dzimis aktieris, gleznotājs, dekorators, dzejnieks Jānis Svilāns.

* 1946. gada 13. jūlijā Ludzas rajona Ciblā dzimis republikas nopolniem bagātās skatuvēs mākslinieks, gaisa akrobāts, Rīgas cirkā direktors Gunārs Katkevičs.

* 17. jūnija (1986) Rīgā miris publicists, literāts Ģunārs Brokāns, dzimis 1918. gadā Rēzeknes aprīņķā Kaunatas pagastā.

Sastādīja Viktors TROJANOVSKIS

PĒTERDIENA «KOLNASĀTĀ»

Pētera un Pāvila dienas ssvīnēšanā uzaicināti bija gan pazīstami mūsu valsti Pēteri un Pāvili — Zeile, Prikulis, Tabūns, Jurciņš, Burmiņš, Lōcis, Ančupāns, gan pašu pagasta laudis.

Pēteris Bodzs no Laizāniem,
Pēteris Češla no Bodžiem,
Pēteris Dambis no Sakstagala,
Pēteris Golovņovs no Sakstagala,
Pāvels Galaktionovs no Lielās Markovkas,
Pēteris Ingulevičs no Garančiem,
Pēteris Jaudzems no Studeniem,
Pēteris Jaudzems no Sileniekiem,
Pēteris Jegorovs no Lielās Markovkas,
Pēteris Krivenko no Uljanovas,
Pēteris Kolosovs no Gurilišķiem,
Pēteris Klauža no Kukučiem,
Pēteris Korsaks no Ciskadiem,
Pēteris Krojs no Krievi Slobodas,
Pēteris Korsaks no Ciskadiem,
Pēteris Litvakovs no Rjabkiem,
Pēteris Mažāns no Sakstagala,
Pēteris Mašnikovs no Sakstagala,
Pēteris Mortukāns no Kauliņiem,
Pēteris Morozs no Slobodas,
Pēteris Mocāns no Mežasorgiem,
Pēteris Melko no Deičmaņiem,
Pēteris Melko no Somiem,
Pēteris Naglis no Dzērkāniem,
Pēteris Noviks no Vorkļiem,
Pāvels Orlovs no Gurilišķiem,
Pjots Orlovs no Uljanovas,

Pēteris Pudāns no Sakstagala,
Pēteris Papins no Sakstagala,
Pēteris Poļaks no Uljanovas,
Pēteris Petrovs no Lielās Markovkas,
Pēteris Pilinskis no Ciskadiem,
Pēteris Petrovs no Jaudzemiem,
Pēteris Samsonova no Uljanovas,
Pāvels Sārigins no Uljanovas,
Pēteris Šteimaks no Jaunslobodas,
Pēteris Silvāns no Dzerkāniem,
Pēteris Semenevs no Lielās Markovkas,
Pāvels Semenevs no Lielās Markovkas,
Pēteris Sangovičs no Cikvoriem,
Pēteris Taškāns no Ciskadiem,
Pēteris Vasiljevs no Mortišķām,
Pēteris Zelinš no Bondarevkas.

Vīniem par prieku pie muzejmājas pievakarē dziedāja folkloras kopas «Rūta» un «Kolnasāta», dejoja kopa «Musturs». Pasākums sākās ar svētībridi pī krucifiksa, tad visi tika laipni aicināti apskatīt darbu izstādi «Audzēknis Pēteris Prikulis». Pēc Pēteru, Pjotru un Pāvelu sveikšanas sākās līgošana pie ugunskura, kopīgas rotaļas, spēles un atrākējas. Jo, kā dzied tautasdīzisnā, tad «Kad atnāca Jāņa diena, Tad līgoja Jāņa bērni, Kad atnāca Pēterdiena, Tad līgoja Pēterītis».

Kā tās piedien šādos sarīkojumos, bija arī bufete.

Atēlā: F. Trasuna muzejs «Kolnasāta», tel. 57271, 57217.

TRASUNA MUZEJS
«KOLNASĀTA»
TEL. 57271*57217

KRUCIFIKSU RENESANSE

Ar Latvijas jauno atmodu Latgalē modusies arī tradīcija ievērojamākās vietās uzstādīt krucifiksus, lai tie atgādina, kādu upuri par cilvēces atpestīšanu nesis Jēzus Kristus. Daudzkar šis zīmes saglabājušās no seniem laikiem, citur bijušas iznīcinātas un top atjaunotas jau daudz augstākā kvalitātē. Bet nesen gadijās redzēt arī tādu ainu, ka sens krucifikss Bratiškos, kas atrodas Upmalas pagasta pierobežā ar Vārkavas pagasta Preiļu rajonā, pie kura iestādītās piecas kļavas izaugušas par milzu kokiem, tuvino māju saimniekam aizkrauts ar dēliem, nav pat redzams.

Attēlos: Dekters (Ludzas rajons) ceļu krustojumā jau sen cerīju ieskauts stāvēja krucifikss, sociālisma attīstītājiem iepatīkās, ka šajā vietā labāk iederas krustojuma paplašinājums un iznīcināja. Tagad ar šeit netālu dzimušā koķēlnieka un pedagoģa Antona Rancāna, kurš patlaban dzīvo Makašānos, gādību un rokām uzelts jauns krucifiks (pa kreisi). Feimaņos krucifiksu arī piemeklējušas dažādas likstas, bet šodien tas te atkal priece acis un prātus savā uzvarējušajā spožumā.

A. MEŽMAĀ foto

ALBERTS BUDŽE

GATAVOJAS VISU GADU

Jūnija sākumā Daugavpils Dievmātes baznīcā pirmo svēto Komuniūni pieņēma vairāk nekā 100 polju, latviešu un krievu bērnus. Šiem gaišajiem svētkiem jaunie draudzes locekļi sāka gatavoties jau pagājušā gada rudenī, katehētu vadībā apguva tīcības mācības patiesības, kas obligātas šajos gadījumos, turklāt lasīja arī svēto

Raimonds Igolnieks. Noslēguma koncertā bieži skanēja Raimonda Igolnieka kunga vārds, jo tika izpildītas vairākas viņa instrumentētās melodijas, kā, piemēram, Leona Landovska «No Bahā līdz Čaikovskim» un latviešu tautas «Nedod Dievs vītolam», vai viņa apdarē izveidota «Jezups» pēc latgaliešu tautas mūzikas, kuru izpildīja paša vadītās orķestrīs «Daugava» un «Ilustrēja» studentu deju ansamblis «Laima».

Lai viss ritētu «kā pa diedziņu», daudz bija nopūlējušies rīcības komitejas vadītājs Vilis Kokamegi, kurš ir E. Melngaila TMN instrumentālās mūzikas speciālists, Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētāja pirmā vietniece Rita Strode kā svētku galvenā producente ar saviem izpildītājiem Ināru Barišnikovu un Miervaldi Brodovu, tāpat scenārija autori, mākslinieki inscenētāji, horeogrāfi un skaņu režisori, tie, kuri nodrošināja sakarus ar presi, TV un radio un daudzi citi.

Mākslinieciskais vadītājs un galvenais virsdiriģents Raimonds Igolnieks, kurš draudzīgi šaržējis Pēteris Gleizdāns, dzimis 1946. gadā Rēzeknē, Beidzis Maskavas valsts P. Čaikovska konservatoriju, bijis virsdiriģents 7. un 8. pūtēju orķestri salidojumā, 1990. un 1993. gadā Republikāniskajos Dziesmu un deju svētkos.

AGRIS LIEPIŅŠ,
«DIENAS BIZNESĀ» KĀRIKATŪRA
NODĀJA

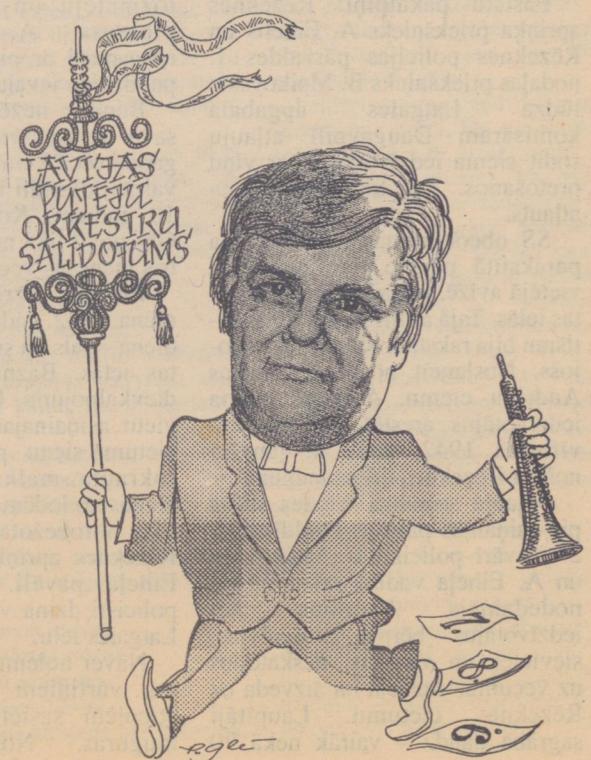
Valdība konceptiski nolēmusi, ka dzīvokļu īres un komunālo maksājumu apmēru noteikšanu vajadzētu nodot pašvaldību rökās.

TAURU SKĀNĀS

Daugavpils pilsētas mērs Aleksejs Vidavskis, uzrunojot Latvijas Republikas pūtēju orķestru kopā sanākšanas Tukumā pagājuši četri gadi un šodien turpinās 1960. gadā aizsāktā tradīcija. Daugavpilī izsnēs populārs ūdens ūdens, nemot vērā profesionālu orķestra «Daugava» darbību, pilsēta kļuvusi par vienu no Latvijas pūtēju orķestru muzicēšanas centriem. Viņš piebildē, ka gandarījums no redzēta, dzirdēta un piedzīvotā 8. un 9. jūnijā būs apbusējs, jo tas ir solis ceļā uz XXII Vispārējām latviešu Dziesmu un XII Deju svētkiem 1998. gadā.

E. Melngaila Tautas mākslas centra vadītājs Jānis Kurpnieks atgādināja, ka kopā iepriekšējās pūtēju orķestru kopā sanākšanas Tukumā pagājuši četri gadi un šodien turpinās 1960. gadā aizsāktā tradīcija. Daugavpilī izsnēs populārs ūdens ūdens, nemot vērā profesionālu orķestra «Daugava» darbību, pilsēta kļuvusi par vienu no Latvijas pūtēju orķestru muzicēšanas centriem. Viņš piebildē, ka gandarījums no redzēta, dzirdēta un piedzīvotā 8. un 9. jūnijā būs apbusējs, jo tas ir solis ceļā uz XXII Vispārējām latviešu Dziesmu un XII Deju svētkiem 1998. gadā.

Mūsu valsti salidojumā pārstāvēja 44 kolektīvi, Latgali — Alūksnes E. Glikā ģimnāzijas, Balvu rajona kultūras nama, Daugavpils «Daugava», Jēkabpils pilsētas, arī kultūras nama un Salas pagasta, Ludzas rajona kultūras nama, Rēzeknes profesionālu «Rēzekne» un Malta pagasta orķestri. Kopā gaisi pilsētā atsevišķās vietās vērtēti un Stropu estrādē trīcīnāja vairāk par 1200 muzikantiem.

REDKOLĒGIJA: Valja Berkina – Jēkabpils, Jānis Elksnis – Latgales Kultūras centra izdevniecība, Pēteris Gleizdāns – Rēzekne, Jānis Kokins – Daugavpils, Anita Petkune – Krāslava, Antons Rancāns – Preiļi, Antons Slišāns – Balvi, Viktors Trojanovskis – Ludza, Pēteris Zeile – Rīga, Jānis Žugovs – Rīga, ārzemju biroja vadītājs – Alberts Spōgis Minsterē.

IZNĀCIS un laseitōjim nūdūts ilgi gaideitais izcyll Latgolas lirika Augusta Eglōja dzejūlā sakūpojums «Varaveiksna». Krōjums beja dūmots kai dzejnīka myūža dorba kvintesence, atzeimējums jō 90 godu lelajai jubilejai. Kai zynoms — myra divas dīnas pyrms tōs — 1994. goda 2. oktobri. Taču pats paspēja sakōrtot sovu krōjumu un Jōna Svenča gaumeigi nūformēto grōmota iznōkuse autoru redakcējā. Dažaidu, izdūšonā nalabvēleigu apstōkļu dēl, aizakavēja laissona klājā, leidz beidzūt ir īraudzējuse dīnas gaismu.

A. Eglōja dzejūlā sakūpojumu veidojot treis nūdājas: «Dzīsmas rudiņa saulei», «Vokora dyumokā zylgā» un «Varaveiksna». Pādejā — leidz šam krōjumū naīvītōti dzejūli. Ījuteigu, eisejisku pēcvorūdu uzrakstējis Andris

PĪTERS ZEILE

KLUSA UN SYLTA MĪRA PYLNA

AUGUSTA EGLŌJĀ DZEJA PI LASEITĀJA, «VARAVEIKSNA», DZEJŪLU SAKŪPOJUMS,
LKC IZDEVNĪCEIBA, RĒZEKNĒ, 1995.

Vējāns. Eisā īskicējumā izsekots dzejnīka dzeives un dorba celim, bet vysvairōk vitas veļteits dzejas analizei. «Tān vysa golvonō Augusta Eglōja dzejas raža apkūpīta grōmota «Varaveiksna» — soka A. Vējāns. «Daudz krōsu itai dabas breinumdarē pēc pavasara zibinim un pārkyuņas. Bet dzerveces, dardedzes, varaveiksnas krōsu nūšanās veļ vairōk nianšu un daudzveideibas nu pādejim pļaujas laiku nagaisim, kod solna pišaskar dzejnīka deninim un kļovim aiz lūga... Vōrdi, taipat kai godskortas un

yudiņa strumes, rit un sasavej gradzīnūs, ikreit otvorūs un otkon ceļas augšā, atmirdz vēršu rosā un rudiņa saulē».

Vysplašoķo nūdāja ir «Dzīsmas rudiņa saulei», kur ivītōti daži vālōk raksteiti dzejuli, taču pamatā tū veidoj 1936. godā iznōkušo, laseitōju un kritikys sylti uzjīmtō grōmota «Dzīsmas rudiņa saulei» (1983. godā iznōce utrys krōjumi «Vakara dūmakā zilgā»). Mikelis Buxs sovā «Latgalu literatūras vēsturē» par A. Eglōja pyrmū krōjumu rakstēja, ka jō dzeja ir klusa un sylta

mīra pylna. Tei laseitōjā spēj pavērt dzīlōkus un skaistōkus izjyutu apvōršus. Tei nav bēgšona nu dzeives, bet atsagrisīšana pi dzeives ar gaišu apskaidroteleibū. Tei ir «cylvāka dvesele, kas inōkuse Latgolas dzejā» (V. Valeinīs). Te doba, milesteibas jyutas, cylvāku psihologiski stōvūkli un pōrdzeivōjumi atmirdz kai dzidras rosas lāse krystaldzidri izgaisīmota pasaule. Taidus dzejūlus, kai «Otkon zīma», «Zīmas dīna», «Svātku naktis», «Meitine nu Latgolas» un cytus var drūši nūsaukt par Latgolas dzejas klasiku.

«Dzīsmes rudiņa saulei» 1958. godā iznōce ari trymā — V. Lōča izdevnīceibā. Dzejnīks un lobs dzejas vārtātōjs Albersts Spōgis par Augusta Eglōja dzeju žurnālā «Dzeive» raksta: «Augsts Eglōjs... nu kota smolka zīdeņa un kotas litas uzbūr cytaiž naradzamus breinumus. Rudiņs dzejnīkam deviš lelūs pōrdzeivōjumus. Likās, dzejnīka dvēselē ir bejuse kaida lela rudineiga skume, kas jū vīnmār atgrīže pi šos temas. (...) Eglōja bolss myusu lirikā ir vīns storps skaistokājim, jys sylda vysus vīnaiž, jo kotrys tur var atrast sev pīmārōtu tematu un nūskapu. Tōpēc teiši šys krōjums beja tik gaideits trymdas tukšeibā. Eista dzeja ir cylvāka uztycamōkais draugs vysōs dzeives gaitōs; taipat kai cistas vērteibas nikod nasamaitojo.»

KAD BŪS LEMTS ZINĀT PATIESĪBU

Miris 1996. gada 19. aprili
Minsterē.

B. MAIKOVSKIS

Pirmā vēstule rakstīta 17., otrā — 20. martā tajā pašā gadā.

GODĀTIE KUNGI
UN DĀMAS!

Ko lai saku par manis «pagodināšanu» jau minētājā laikrāstā («Rēzeknes Vēstis», sk. zemāk). Tas liecina, ka komunisms vēl nav beigts, tas, raustoties nāves agonijā, dveš savu propagandu, melus un netaisnību. No uzrakstītā par Audriņu traģēdiju skaidri redams, ka autors neko nezīna no patiesības, bet lauj sevi izmantot kā komunisma prostitūtu.

Viņa rakstā patiesības nav pat par vienu procentu. Viņš apgalvo, ka audriņieši uzturējuši kaut kādus kara gūstekņus, tā nav taisnība, tie bija ar moderniem ieročiem bruņoti partizāni un gatavi kaujām, nošāva 5 policijas

darbiniekus, tas sacēla trauksmi vācu vienībās līdz pat Rīgai un, iespējams — arī pašai Berlinei. Visam sekoja drausmīgā traģēdija, kurā neesmu iejaukta.

Vācu tiesa, kura uz komunistu (Maskavas) prasību atsāka otreižēju lietas izmeklēšanu, turpinājās 5 gadus, meklēja dzīvos lieciniekus gan aicinot uz sēdēm Minsterē, gan pati (tiesa) neskaitāmas reizes brauca uz ASV, Kanādu, Austrāliju, Austriju un Latviju, pa Vāciju un neatradāna ne vienu, kurš liecinātu man par slīktu.

Pamatā visam tracim, kas notika ap mani, ir mana līdzdarbošanās daudzās politiskajās organizācijās. Nujorkā, piemēram, to bija 13 dažādas un visas cīnījās par komunistu apspiesto tautu brīvību. Daudz tādu, kas patiesi vairāk vai mazāk vainojami tā sauktajos «kara noziegumos», bet viņi nav piedalījušies nekādās organizācijās, kuras agrāk cīnījās par Latvijas brīvību un to dara arī šodien, un dzīvo mierigi.

Izlasījis O. Mikuļas rakstu «Rēzeknes Vēstis», publicētu 04. 01.

96., nicedomājós lietas labā pievienot kādā citā laikrāstā atreferēto Minsteres apgabaltiesas procesa norisi un arī ziņu par lietas izbeigšanu uz visiem laikiem.

Lasot vārstījumu «Rēzeknes Vēstis», katram paliks iespāids, sevišķi tiem, kuri šai lietas nav sekojuši, ka viss ir patiesība. Vēlreiz piezīmēju, ka mani sāka vajāt jau ASV, bet, kad lieta nonāca tiesā, tā attaisnoja. Zināms, ar to nebija apmierināta ne Maskava, ne tās piekritēji. Lieta tika turpināta no 1977. līdz 1987. gadam, beidzot Maskavas piekritēji panāca iepriekšējā lēmuma atcelšanu un draudēja mani nodot komunistu varai. Vācu tiesa manas lietas izskatīšanu uzsāka 1988. gadā oktobri, izbeidza 1994. gada februāri.

Kā redzat, garš ir bijis manu mocību ceļš. Brinos par komunistu kalpiem, ka tie nevar samierināties, ka esmu vēl dzīvs un brīvs.

Ciešā un pateicībā, ar sveicieniem un dievpalīga vēlējumiem
Boļeslavs MAIKOVSKIS

«Rēzeknes Vēstis»

AUDRIŅU SĀPE

Pagājuši 54 gadi kopš Audriņu traģēdijas — fašistu asīšainās izrēkināšanās ar Audriņu ciema iedzīvotājiem. Atmiņas par 1942. gada bargo janvāra dienu stindzina asinis...

Anastasija Glušova kopš 1941. gada rudens slēpa savā mājā piecus sarkanarmiešus, kas bija izbēguši no koncentrācijas nometnes (vinu uzvārdi nav noskaidroti līdzpat šim laikam), 1941. gada 18. decembrī Rēzeknes 1. nodaļas policisti organizēja tvarstīšanu, un, vajājot sarkanarmiešus, apšaudē gāja bojā pieci policisti.

Fašistu pakalpiņi: Rēzeknes aprīņķa priekšnieks A. Eihelis un Rēzeknes policijas pārvaldes 1. nodaļas priekšnieks B. Maikovskis lūdza Latgales apgabala komisāram Daugavpilī atlauju sodīt ciema iedzīvotājus par viņu pretošanos. Tas tika «viszēlīgi» atļauts.

SS obersturmbansfirera Strauhā parakstītā pavēle tika publicēta vietējā avīzē, kā arī izlīmēta pilsētas ielās. Tājā ar tīri vācisku pedantismu bija rakstīts: «Sods būs sekōjošs. Noslaucīt no zemes viņas Audriņu ciemu. Audriņu ciema iedzīvotājus arestēt. 30 Audriņu viriešus 1942. gada 4. janvāri nošaut Rēzeknes tirgus laukumā.»

Atļauja saņemta, bendes stājās pie asīšainās pavēles izpildīšanas. 2. janvāri policisti B. Maikovska un A. Eihela vadībā izlaupīja un nodedzināja Audriņus, bet iedzīvotājus — bērnus, sirmgalyjus, sievietes un viriešus, neskatošies uz vecumu, arestēja un aizveda uz Rēzeknes ciemu. Laupītāji sagrāba daudz — vairāk nekā 70

govis, tikpat zirgu, daudz cūku, aitu, apgērbu, mājas iedzīvi.

3. janvāri policisti un cietuma uzraugi ar šautēnu laidēm un stekiem no kamerām izdzīna cietuma pagalmā daļu arestēto Audriņu iedzīvotāju, sagrūda automašīnas kravas kastē un aizveda uz Ančupānu mežu, kur jau gaidīja iereibūcie bendes. Pirms nostādīt nāvei nolemtos pie grāvja malas, marodieri aplaupīja upurus. Ančupānu mežs vēl joprojām atceras nāvei nolemto kliedzienus, iereibūšo benžu smicklus, ložmetēju un šautēnu zalves. Kad ložmetēju un šautēnu šāviņi pieklusa, A. Eihelis un viņa rokas pūsi ar pistolēm «žēlsirdīgi palīdzēja» ievainotajiem nomirt.

Bendes nežēloja nevienu. Te savu atdusas vietu rada gan 110 gadus vecā Vera Glušova, gan arī vairāki desmiti bērnu vecumā līdz 10 gadiem. Kopā ar Marijam Glušnovu tika nogalināts arī viņas trīs mēnešus vecais bērns.

Pienāca izrēkināšanās trešā diena. 1942. gada 4. janvāris, svētdiena — sals un sniegs valdīja pilsētas ielās. Baznīcās tika noturēti dievkalpojumi, bet bendes gatavo vietu asīšainajam slaktiņam. Gar ciemu sienu pie tirgus laukuma sakrauša malka, lai pasargātu sienas no lodēm. Nošaušanas vieta tika norobežota ar virvi. Pildot Rēzeknes aprīņķa priekšnieka A. Eihela pavēli, tirgus laukumā, bet iedzīvotājus — bērnus, sirmgalyjus, sievietes un viriešus, neskatošies uz vecumu, arestēja un aizveda uz Rēzeknes ciemu. Laupītāji sagrāba daudz — vairāk nekā

udeņu dzīliņa un nosaukta par lielakas upes — Ielas meitu, Mazīču, kurā ietek. Vietumis tā plūst pa taisnu gultni, ceturšas progājas likumos, bet pie bijušā Taunagas muižas izplešas divos skaistos diķos. Viens, kas lejā pīlā kalna, pamati aizvilkts ūdensaugiem, bet otrs, ceļa viņā pusē — plašāks un skaidrāks. Pie tā sapulcējušies daudzi sudrabvītolī. Agrāk, iespējams, tas bijis viens plašā

Rēzeknes aprīņķa priekšnieks A. Eihelis. Ar vieglo automašīnu bija ieradies vācu virsnieks, kas nolasīja pavēli par audriņiešu nošaušanu. A. Eihelis to pārtulkaja krievu valodā. Bendes, pildot Rēzeknes aprīņķa policijas 4. nodalas priekšnieka H. Puntuļa pavēli, nostājās divas līnijas un sagatavojās šaušanai. Virs tirgus laukuma iestājās nomācošs klusums. Griezīgi atskanēja svilpe — H. Puntuļa signāls, un sekoja skaļa zalve. Malkas grēdas priekšā sajīmušu kermeņu kaudze. Atskanēja kliedzieni, daudzi nomētās ceļos, un, seju aizsedzot ar rokām, raudāja, klusi čukstot: «Par ko?» Daudzi, nepievēršot uzmanību policistu saucieniem, atstāja tirgus laukumu.

Pabeiguši izrēkināšanos, policisti un cietuma uzraugi sakrāva nošautos līķus automašīnā un aizveda uz Ančupāniem...

Lūk, tikai daļa uzvārdu no nošauto garā saraksta: Matvējs un Semjons Baburkini, nošauti tirgus laukumā, bez viņiem nošauti vēl pieci Baburkini, Nikolajs un Vasilijs Glušnovi, nošauti tirgus laukumā, vēl nošauti 20 Glušnovi, Anna un Marfa Lisovas, kopā ar viņām Audriņu mežā nošauti 18 Lisovi.

Pagājuši 54 gadi kopš asīšainās izrēkināšanās dienas, ko bija sarīkojuši fašistu bendes un viņu rokas pūsi. Piemiņa par nevainīgajiem upuriem dzīvo un dzīvos.

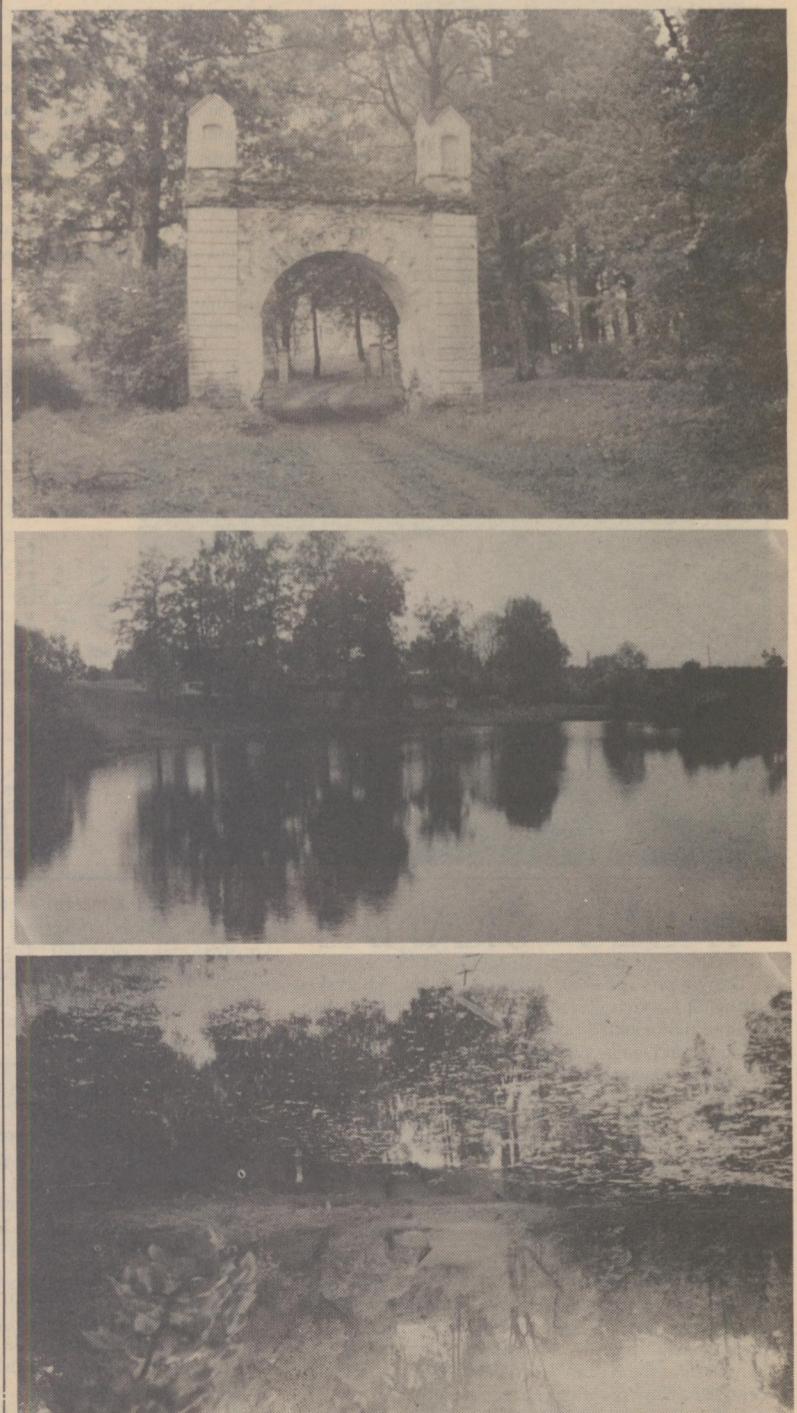
O. MIKULĀ

JŪLIJS JOHANSONS

***
*Ai ta valns
kai tū vušku
latviski sauce —
veceļs aizmērsa
kod Vydzemes tērgā
nūbrauce
lai šaļtim vucyni asam
vin myužam sīrdī
Vienoti Latvijai
dzeivu nasam
lai jau vēj*

KUR BURBUĻO MOZIČĀ

Vai nav tiesa — atgādina Mozeli Vācijā vai kādu citu upi Baltkrievijā? Bet nekā — mūsu pašu Latgales zilā

dīķis ar caurtekošu ūdeni, bagāts ar zīvīm, vēl tagad redzams tilts pār izteku vecajā ceļā, bet, kad sāka apgūt Strūžānu

kūdras fabriku, iztaisnoja arī ceļu. No muižas laikiem saglabājušies vārti, bet tās pārbūvētās un pārkārtotās ēkā jauni saimnieki, kuri ierīkojuši bāru, stāvvietu automašīnām, šašliku cepšanas vietas. Tas viss kopā ar dīķiem, pakalniem un parku pievilina garāmbraucējus.

Attēlos: vārti, lielais un mazais dīķis.

ANDRIS VĒJĀNS

GĀJPUTNU DZIESMA DZĪVO

2. turpinājums

Ja vajadzīga diplomātija — viņš to pielieto (lai gan tā nav viņa spēju izkoptākā puse); ja nepieciešama gudra un godīga viltību, viņš sauc palīgā to. Protams, tas tā — cita starpā. Bet viņa veiksmes nav iedomājamas bez gluži

V. Lōcis

augļi reiz sasniegs arī dzimtenes kras-tus.

Savos rakstos, vēstulēs Vladislavs Lōcis ar ciepu un pateicību runā par tuvākajiem domubiedriem, palīgiem, autoriem.

«Tod redaktori! Jā, kur jī? Vins sēd

J. CIBULSKIS
P. Gleizdāna zīmējumi

fanātiskā aicinājuma, bez pašaizledzīga darba. Bez Almas Čupītes draudzīga skatiena un gādības. Bez viņas pieticīgajiem ratījiem, ar ko vest uz pastā grāmatu saīnus, lai tie vēlāk kā gājputnu kāsis sadalītos un lidotu uz visām zemeslodes malām... Viņi abi tic, ka šie sūtījumi, viņu darba

uz Skandinavijas kļītīm, bet cyti jau tōlēk Amerikā, tūmār jī ir klōt i laikā, i vitā. Te, veris, prof. L. Latkovskis nu Luisvillas skotōs atpakaļ uz Eiropu «kai vylks uz mežu» un ir kotru rezī klōt, kod teik pīmynāts. Te volūdniks M. Bukšs nu Zvīdrijas kai kolnu ērglis redz kotrū seikumu un arīn meklej

pavasarī beja
skūstas un skobīnes.
*Ogrōk gona bikkes volkōvu,
cikom īlōps uz īlōpa auga,
kai seipuls īsatērpu...*»

Ja kas grib sīkāk uzzināt par A. Spoģa bērnību, lai izlasa dzejoļus «Lelceļa molā», «Bārna zynōšona», «Muni azari». «Jauneibys reits Vērkovā» ir vesela nodala dzejoļu krājumā «Dzagyuzes lineni», tur katrs vārds liecina, ka te — Vērkavā, Spūlos, Bratisķos viņš iepazīnis dzīvi, dabu un darbu. Pat tagad uzdzod sev jautājumu: «Kas es esmu: dzejnieks vai zemnieks?» Un atbild, ka abai.

Daba ir daļa no viņa bērnības, kad paticis nakti traucējošās skaņas klausīties, pieleicot galvu pie plāvas ciņiem dzīrdēt zemes balsi, debesis pētīt Piena ceļu un zvaigžņu krelles, vasaras vakaros veldzīties pēc dienas tveices. Arī tagad, kad onkulis atbrauc ciemos, iet pastaigāties pa plāvu, tirumu, labprāt mil iebrīst ezeros, paklausīties dzīmītās sētas skaņās.

Viss, kas bērnībā piepilda mūsu dienas, nav svešs viņam: «Vēl lēču pōri kūkim un kryumim, slidinējom....».

Neaizmirstamas pēc Pūpolu svētdienas ar pūpolzaru pēriem un jaukās bērnu spēles: gūstīt mārītes un pētīt, kura tālāk aizlidos, kert vistiņas, ar basām kājām dardedzē lekt, gribot to noķert. Svetku gaidīšana onkulim bērnībā nebija sveša, jo pats bija palīgs visos darbos:

*Gaidom boltus svātkus,
Beržam benčus, goldu un
ejam uz pērti.
Asam teireigi svātkūs.
Gaidom gostus.*

Gimēnī viņš ir vecākais, vēl trīs māsas, kuras jaunākas, vecmāniņa un tantes tagad jau pensionāres. Brālis kā bērnībā, arī tagad gādīgs un labs, viņam labprāt paticies būt tam lielākajam un stiprākajam. Višam trim kopā līcis viņu uzveikt, bet kur nu, mazākajai tobrīd bijis tikai pāris gadu. No lielākā cīkstēšanās un klaigāšanas māsām nekas neiznācis, trijatā viņuvienu nevarējušas nogāzt.

Arī jaunība ar sapņu klusumu, pirmajām milestības jūtām, dejām un rotājām, vakarēšanām un nākotnes sapniem atradusi atspoguļojumu dzejā, piemēram, «Klusa tema», «Kluss pants». Neskatoties uz darba pārpilno bērnību, onkulis Alberts pratis atrast skaito, labo, priecīgo, panemt to līdzi dzīvē un saglabāt līdz pat šim laikam.

Kad atbrauc, neesmu viņu redzējusi dusmīgu, neapmierinātu, sūrōjamies par ko. Dzejolī «Bolts» viņš sakā: «Kur palyka muna boltō svātīne, ar ceistuma lapeņiem rūkōs? Kur dzimtines boltōs diņas ar oplōtim un obrozenīm? Kur tāva un mōtes boltōs dūmas, lai bārnim kas palyktu dzīvei?»

Onkulis Alberts atzīst, ka «bolts myus gūdoj un rūtoj». Būdams pats

jaunus apvōršus un nōk ar jaunim īrūsynojumim. Tod nu Detroi Tas Amerikas plašumu išpāidā rakstnīks N. Trepša imat skotu redakcijā ar bīzu vēstuli, un kai Tod! — jau apbraucis vārdu Amerikas, vysur atradis sovejūs un stōsta par tim.

Tas pateikts izdevēja paša pēdējā sakārtotajā rakstu krājumā «Andryvs Jūrdžs.» (1984). Nule pieminētie darbinieki ir stingri Vladislava Lōča balsti, latgaliskās kultūras centienu kopēji un sargātāji, spilgtas personības.

Nekur jau skāļi Vladislavs Lōcis neatzīst, nepasaka, ka viņam sevišķi pietrūkst tieši Norberta Trepšas Neikšāni — laikraksta «Latgolas Bolss» pirmā redakora, «Olūta» veidotāja. Viņi viens otram ir nepieciešami: Trepšam vajadzīgs «lāča spēks», bet «lācīgajam izdevējam» grūti iztikt ne tikai bez vispusīga autora, bet arī bez sabiedrotā, bez ideologa. Norberts Trepša tāds bija. Viņš Vladislava Lōča izdevniecībā izaug ne tikai par izcielu preses darbinieku, kritiķi un literatūras vēsturnieku, bet top par rakstnieku Norbertu Neikšāni. Pēc kara kļuvis par teologu un politiķi, Norberts Trepša faktiski aiziet no literatūras. Latgaliešu rakstu valoda veidojamā vārda māksla lielā mērā paliek bez kvēla mudinātāja un saucēja, bez redzīga un pārliecinoša ceļa rādītāja. Izdevējs savukārt tiešām turpina strādāt ar lāča neatlaicību un Andriņa Jūrdža zemniecisko sīkstumu, bet nereti viņa ikdiens darbs — īpaši daiļliteratūras izdošanā — rit bez tā

idejiski estētiskā atvēziena un skatījuma, kas piemita ar dziļu inteliģenci un plašām zināšanām apvēlītājam Norbertam Trepšam Neikšāni. Ja lācim līdzās dzīvo ērglis, tad mežam paveras apvāršpi, ja arājam virs galvas uzspurdz cīrulis, tad drošā saulei pretim atvejas velēna.

Nenogurdināma ticība Latgalei, tās nākotnei palīdz Vladislavam Lōčiņam vilkt smago kultūras saglabātāja vezumu. Viņš ir pacītīgs arkla vilcējs. Iecīrtīgs kā mūsu arāji. Nepiekāpīgs. Stājas vagā, ja arī debesis nedzīrd cīrula dziesmas. Latgales rakstnieks viņam vienīgi tas, kas raksta tikai latgaliski. Viņš ar mieru meklēt tulkojājus koplatviskajā literārā valodā sacerētam darbam. Viņam galvenais, lai romāns, stāsts, luga, dzejolis vai raksts skanētu latgalu mēlē. Šajā ziņā izdevējam rodas ne Mazums nesaskāru ar autoriem, kuri centās koht mūsu abas rakstu tradīcijas.

Nepiekāpīgs ir Vladislava Lōča uzņēmība, ietiepīgi stipra ticību. Tā dod spēkus viņam Madridē, pēcāk Minhenē organizēt radio raidījumus latgaliešiem. Liekas, emigrācijā pašsaprotama un vajadzīga lieta, bet kādi protestību piedzīvo tautas brāļu un pašu sābū aprindās! Pat no sēvītājām latviešu katoļu baznīcas vadītājiem jādzīrd bargi pārmetumi...

Vladislavs Lōcis aizstāv savu ticību. Griežas visaugstākajās pasaules organizācijās, lai paglābtu no iznīcināšanas dzimto Piļcīnes baznīcu — vecāko koka celtnes pieminekli Latgalē, kas atrodas ceļu krustojumā: Drīcāni — Rogovka un Makāši — Nobeigums sekos.

V. LĀČIS — PIRMAIS
A. JŪRDŽA FONDA
VADĪTĀJS

mazās Odziņas vai parka stūri. «Dainu varā» viņš visus sauc pie sentēvu dainām, kas uzliek pienākumu atgriezties dzimtenē:

*«Kāpēc gan šodien vairs neatskan
Dainas, kas visus mūs pulciņā
sauč??*

*Lai tad pēc svešumā vadītām dienām
Visus tās dzimtenē aicina mūs».*

Man patika arī «Ilgošanās», kur dzējnieks skumst pēc miljotā cilvēka:
*«Šodien neredzēju tevi —
Sirdi lauskas vien dur:*

*Gaisā naks — kā toreiz
Sauc un liek ilgoties».*

Sāpes un vilšanos daudzos savos dzējoeļos Alberts Spoģis min droši vien tāpēc, ka viņu pats pārdzīvojis. «Meža garā» viņš raksturo dzīves briesmas un to, kā ir, kad vairāk nav kur iet. Viņš izpostīts:

*«Nav kur lakstīgalām gaiši pogot,
Pāri palicis tik retais zars.*

Gandriz katram īterociš kāds rokā».

Te viņš ielicis savus paša piedzīvojumus, pats sevi un savas izjūtas. No darbiem var raksturot to veicēju, lasot viņa dzēju, A. Spoģim piedēvējamas visas labās īpašības un vēl vairāk. Viņš dzegas formā spēj pasacīt to, ko cits cilvēks reizēm izteit nevar. Tāpēc viņa vārsmas mums tikloti patīk.

ILGA KOROBKOVA:

— «Zylūs azaru šolkas», «Dzagyuzes lineni» — man tyvoki dzējūlu krōjumi un varbut tōpēc, ka sarakstei munā mōtes volūdā, varbut tōpēc, ka atstōsteits par man tyvom vitom, varbut tōpēc, ka dzējnieks par viņu pateikt pratis tik skaisti, bet reizē vinkorši un patisi. Palik īpaids, ka autors ļoti ilgojas pēc sovys dzimtinis, kura jam ir sapņu zeme, bet atjimta, pazaudēta un apsmita.

Dzējūlis par Vērkovu, tur viņš likas pazeistam, bet reizē ari naparosts. Tik labi pazeistu tūs pošus Spūlu un Vepru azarus, kotrū vosoru tur peldīs, bet nu dzējas vērsmom man jī likas skaistokī:

«Caur azarim izbrīn Ūdeņa,

*Atnās Bōrbolu polus
pilejut liknes un mōrkus,*

palaižut leidakas, asarus, vēdzeles».

A. Spoģa dzējūlis natrūkst sōpu par dzimtines liktini, par tū, ka tautai kļojas gryuti:

«Tovas sātas nūpūstītītas,

Dāli dzeiti svešumā,

Dōrzs rūzes nalaisteitās,

Meitom jōt leidumā».

Dzējūli «Mōtei» izskāpā trimdinikā sōpes, dūmas par mōjom, namīrs par tyvinikim:

«Tu paliki man atmiņā

Uz myuzu vörtūs stōvūt,

Es tōli karā aizbrauču

Par tāvu zemi stōvēt».

Šīni krōjumā stōsteits par bērneibū

daudzū dzējūlūs izskāpā dūma, ka dzimtine ir bērneibas zeme, jo tur tu esī dzimis, tur pavadējis sovās skaistokīs dīnas, daudzīm cīlvākīm vyslobōk atmiņās sasagloboj bērneibas dīnas, tātādā — ari dzimtine. Skaistas ir jauneibai un mīlestībai velteitōs vārsmas, dzējūli «Jauneiba» losom:

«Nacārt jauneibai

milesteiba,

vysi prōti rytmās

soldonās mūkōs:

dzert un napikust.»

Dūmoju, ka man šos grōmotas paleidzēs vairāk redzēt, isaklausoši, īmīlēt sovērbeibas zemi, paleidzēt tai.

INGA DAMBĪTE:

— «Zylūs azaru šolkam» vōku zeimējīs pats autors un grōmota izdūta 1959. godā, jymā ir ļoti breinišķeigā dzējūli, krōjums kūpā ir vēlējums dzīmtajai zemei Vērkovai. Latgali jys nūsauc par Azarzemī:

«Azarzeme muni sapņi,

Tik pi teivis steidzūs vīn».

Te ir ari tryminikā sōpes, dūmas par dzīmtajom mōjom, tyvinikim («Mōtei»), bet reizē ar tū izskāpā dūmu, ka bērneiba ir Laimes zeme. Un ir jōtī Dīvam, jo:

*«Un tōpēc tu sorgoj šū mozeņū tau-tu —
Lai mōcōs jī pazeit, kas lobs ir, kas
slykts».*

Doba ir mīra devēja cīlvākam, kā tū roksta A. Spoģis, jei dzīdyno cīlvākā dvēseli, paleidzēt cišonōs.

E. KANCĀNE:

— Gaiši zylō «Zylūs azaru šolkas» ir kai mōtes Latgolas azaru acis, šū krōjumu dzējnieks vēlējīs sovai dzimtinei un tyvajīm cīlvākiem. Pateikamākais man skīt «Azarmola», kurā skumju mōktais dzējnieks soka, cik gryuti ir byut prūm nu dzimtines svešā azarmola, kur nav draugu, pazeistamu cīlvāku.

Leidzeigu skumu apdvasti ir ari cyti šō krōjuma dorbi, bet tūmār dzējnieks spējis pōrvārēt tū, uzdzīvōnījus mōms breinišķeigā krōjumu. Varbut teiši sōpes un dūmas par zaudātu dzimtīni, mōjom, gimini ir lykuši pōrvārēt vysu un kertis pi lirikas. Dzējūli sarakstei skaistā volūdā, bogoti ar personeigim pōrdeivōjumim, vārōjumim, sacynōjumim. Vysur atbolsta un paleidzētēiba Dīvam:

*«Bez Diva spāka cīlvāks ir tik vōrs,
Jys naspēj atšīret pat*

PAVERAM PAGĀTNES PRIEKŠKARU

PIRMIE KORI un orķestri Latgales Dziesmu svētkiem pieteikās 1939. gada septembrī, līdz tā paša gada 20. decembrim Latgales Dziesmu svētkos bija reģistrējušies jau 8000 programmas izpildītāji — koristu un orķestrantu. Pirmie kori svētku programmu sāka iestudēt 1939. gada novembrī.

Kaut gan bija izziņots, ka korus pieteikšanās Latgales Dziesmu svētkiem jau nobeigta, vēl visu janvāri, februāri un pat martu svētku birojā nāca jauni to un orķestru pieteikumi. Gandrīz vai ikkatram vēl ienākušam pieteikumam bija arī savi dibināti nokavēšanās iemesli, kādēļ svētku rīcības komitejas daļu no tiem arī ievēroja, bet jaundibinātos, par kuriem nebija cerību, ka tie vēl pagūs plašo svētku programmu iestudēt, sarakstos neuzņēma. 190. gada 15. martā Latgales Dziesmu svētkiem pieteikto koru un orķestru skaits bija pieaudzis līdz apļieni 300, no kuriem 242 jauktās, 21 viru koris un 37 tauru orķestri, kopskaitā 12426 dalibnieki. Šai lielajai pulkā visvairāk dziedātāju pieteikts no aizsargu koriem, tad seko draudžu un katoļu jaunatnes, bet samērā mazāk korus pieteikušas citas biedrības un organizācijas. Neparedzēti straujās pieteikšanās dēļ, jau janvāri svētku rīcības komitejai biji jāiespiež Dziesmu svētku notis otrā izdevumā — pavisam iespieda un koriem izsūtīja 14000 eksemplāru.

Tā kā daudzas no programmā uzņemtām dziesmām ir pirmskāpojumi un daļa no pieteikumiem koriem un paši dirigenti vēl gados jauni, ar mazu muzikalo pierdzi, tad pirms dziesmu iemācīšanas bija nepieciešams sasaukt diriģenta sanāksmes, lai kopā ar virsdiriģētu pārrunātu jauno dziesmu iztulkojumu un panāktu visu vienveidigu iestudēšanu. Diriģētu apmācības notika decembrī un janvārī šādās vietās: Rēzeknē, Abrenē, Ludzā, Krustpili, Ezerneko, Aknīstē un 2 reizes Daugavpilī. Pēdējā Daugavpils diriģētu sanāksmē 14. janvāri ieradās arī sabiedrisko lietu ministrs A. Bēriņš.

Lai koru dalibniekus disciplinētu mēģinājumu apmeklēšanā un vispārīgi, lai svētkos ierastos vienīgi tie dziedātāji, kas centīgi apmeklējuši

AGRONOMS T. MILTS,
LATGALES DZIESMU
SVĒTKU ADMINISTRATORS

mēģinājumus, birojs pieteikto dalibnieku mēģinājumu apmeklēšanu kontrolēja ar sevišķām veidlāpām, kurus katru mēnesi diriģenti iesūtīja svētku birojam. Pareizību apliecināja kora dirigenti. Visus jauktās sastāva koros iedalīja 25 kopmēģinājuma rajonos (orķestrus 6 un viru korus 3). Katru kopmēģinājuma rajonu pārziņāja korus vēcākais, kas svētku biroja uzdevumā gādāja par mēģinājumiem, piemērotu telpu sagādāšanu, dalibnieku naktīsmītnē u.c.

Rajona mēģinājumi sākās 1940. gada 14. aprīlī un beidzās tā paša gada 2. jūnijā. Notika pavisam 30 reizes un šādās vietās: Gārsene, Pļaviņas, Viljāns, Indrā, Krāslavā, Šķauņē, Jēkabpili, Kārsavā, Daugavpilī, Abrenē, Dagdā, Gulbenē, Livānos, Neretā, Zilupe, Ilūkstē, Ezerneko, Rēzeknē, Balvos, Ludzā, Rīgā un Bebrenē. Dažos rajonos kopmēģinājumi notika 2 līdz 3 reizes.

Jau pirms rajonu mēģinājumu sākuma noskaidrojās, ka visi 12000 svētkiem pieteiktie dalibnieki lielājā koncertā tomēr neieradīsies. Rajona mēģinājumu laikā atklājās iemesli, kādēļ daļa korus un lielāks skaits dalibnieku svētkos nevarēs piedalīties. No pieteikumiem 300 koriem, 12 mainījās dirigenti un līdz svētku dienai jaunus viņu atvietošanai neizdevās sameklēt. Tādēļ svētku programmas iestudēšana bija jāpārtrauc. Daļa korus, kam mazāks dalibnieku skaits, apvienojās ar pagastā lielāko un apmācīšanu turpināja 2 dirigenti. No visiem 300 koriem tikai viens no piedališanās svētkos atteicīs dziedātāju nekārtīgās mēģinājumu apmeklēšanas pēc, šī iemesla dēļ paredzētas dziesmas nebija varējis pienācīgi sagatavot. Citu koru daudzums samazinājies to grūtību dēļ, kādas sagādāja pagājušā ziemā: svētku birojam ir zināmi desmiti un simti gadījumi, kur nepieredzēti aukstajā laikā uz mēģinājuma vietu bija jānostaiga pa aizputinātiem ceļiem 10, 20 un vēl vairāk kilometru. Un tad vēl nepietiekoši apkurinātās telpās un mazas vilkaces gaismā izturēt 3—4 stundas ilgu mēģinājumu,

MILJONS STUNDU DZIESMAI

tādās grūtības ne visi pieteiktie dziedātāji izturēja. Daļa savukārt, sakārā ar meža darbiem mainīja dzīves vietu, bet pavasarī pārgāja strādāt lauku darbos Vidzemē un Kurzemē. Visi šie apstākļi kopējo dziedātāju skaitu samazināja līdz 9000.

Pēc birojā sakopotām ziņām, katrs svētku dalibnieks programmas iestudēšanai caurmērā veltījis 16 stundas mēnesi un kuru gatavošanās svētku programmas iestudēšanai ilgusi 5 mēnešus. Tātad, kāds dziedātājs Latgales Dziesmu svētku

MAKS LINIE CISKĀ
VADĪBA

Virsdiriģents — Teodors Reiters. Virsdiriģenta vietnieki korus rajonu mēģinājumos —

Alfreds Feils,
Jānis Svenne,
Arnolds Lapiņš,
Jūlijs Rozītis,
Pēteris Pakalns,
Oskars Kušķis,
Alberts Mucenieks.
Tauru orķestru virsdiriģenti —
Alfreds Sprincis,
Voldemārs Rullis,
Aleksandrs Nicovs.

programmai veltījis 80 darba stundas. Pieņemot, ka visā programmas gatavošanai laikā dziedātāju un orķestrantru skaits vidēji bijis 10000. Iznāk, ka iestudēšanai kopā veltītas 800000 stundas. Pieskaitot vēl klāt tās, ko katrs dalibnieks ziedoja, apmeklējot rajona mēģinājumus, var droši teikt, ka Latgales Dziesmu svētku programmai veltīts vismaz miljons darba stundu grāmatā.

Svētku rīcības komiteja apzinājās, ka viņas pienākums gādāt nevien par svētku programmas labu dziedātāju un mūzikai saimi arī ar tautas gatavošanu, bet arī panākt, lai līdzās krāšņai dziesmu skanai, dziedātāji prastu darināt vēl krāšņaku latvisko tautas tēru un rotu. Tādēļ visā Austrumlatvijā plaši daudzināja tautas tēru godā celšanu. Lai visi dziedātāji būtu pietiekoši informēti, kādam vajag būt tautas tērum un kā to darināt, birojs ar lauksaimniecības kamerās starpniecību visiem, kas to

Valdemāra ielā Nr. 37.

2) Teātra izrādes Daugavpils pilsētas teātri, Vienības nama.

15. jūnijā, plkst. 6.00 Virukoru un izlases orķestru kopmēģinājums Stropu mežā.

Plkst. 9.00 Jauktā sastāva korus un izlases orķestra kopmēģinājums Stropu mežā.

Plkst. 15.30 Tauru orķestru kopmēģinājums Stropu mežā un tautas tēru vērtēšanas darba nobeigums.

Plkst. 20.00 Tautas tēru

vēlējās, par pazeminātu maksu piesūtīja «Novadu tēru» burtnīcas. Tālāk organizēja tautas tēru darināšanas kursus, sūtīja lektorus un sniedza rakstiskus paskaidrojumus ar apkārtrakstiem un vēstulēm.

Latgales novadu jaunatrstas tautas tērus, kuri nebija ievictoti «Novadu tēru» burtnīcas, rīcības komiteja, izmantojot Valsts Daugavpils skolotāju institūta mazpulkā dalībnieku sakopotos un skolotājus P. Veisbārtes vadībā apstrādātos materiālus, publicēja «Daugavas Vēstne» pielikumā «Mana Sēta». Aprakstu paraugi atrodas Valsts vēsturiskā muzeja Daugavpils nodaļā un pie vairākiem privātiem kolekcionāriem. Lai pamudinātu un dotu gandarijumu centīgākam tautas tēru gatavotājiem, rīcības komiteja š.g. februārī griezās pie sabiedrības ar idejisku aicinājumu ziedot balvas labākiem tautas tēru darinātājiem. Par lielu prieku aicinātājiem un visai dziedātāju saimē, guva neparedzēti lielu atsaucību. Šā laikā Austrumlavijas aprīņķos un tik pat lielā mērā galvapsīlsētā Rīgā saradās pāri par 100 kultūras dzīves labvēlu un atbalstītāju. Ziedojumi galvenā kārtā ienāca naudā, mazāk balvās. Par tiem Dziesmu svētku komitejai bija iespējams izgatavot pāri par 200 nozīmīgu un vērtīgu balvu koru un atsevišķu dziedātāju centības apliecināšanai. Daudzas bankas, sabiedrības, organizācijas, iestādes un atsevišķas personas līclākas naudas summas ziedojušas arī tieši svētku sākotnējās vajadzībām. Šo labvēlu sarakstu ar pateicību publicējām Dziesmu svētku programmas grāmatā.

Svētku birojs blakus jau minētiem pasākumiem iepazīstināja lielo dziedātāju un mūzikai saimi arī ar tautas gatavošanu, bet arī panākt, lai līdzās krāšņai dziesmu skanai, dziedātāji prastu darināt vēl krāšņaku latvisko tautas tēru un rotu. Tādēļ visā Austrumlatvijā plaši daudzināja tautas tēru godā celšanu. Lai visi dziedātāji būtu pietiekoši informēti, kādam vajag būt tautas tērum un kā to darināt, birojs ar lauksaimniecības kamerās starpniecību visiem, kas to

godalgošanas akts, simfoniskā orķestra un solistu koncerts Vienības nama koncertzālē.

16. jūnijā, plkst. 5.00 Virukoru un izlases orķestru ģenerālmēģinājums Stropu mežā.

Plkst. 10.00 Svinīgi dievkalpojumi visu konfesiju baznīcās.

Plkst. 16.30 Dziesmu svētku atklāšana un koncerts Stropu mežā.

Plkst. 22.00 Iluminācija un dejas svētku laukumā.

TV RAIDĪJUMU PROGRAMMA

RAIDĪJUMU PROGRAMMA NEDĒLAI NO 12. LĪDZ 21. JULIJAM

LTV II programmā — visai Latvijai Piektdienu, 12. jūlijā

19.00—19.20 «LTS ziņas».

Sestdienu, 13. jūlijā

19.10—19.40 Videofilma «Reklāma Amerikā. Reklāmas industrija».

Svētdienai, 14. jūlijā

19.10—19.40 Latvijas Televīzijas Mūzikas Festivāls «Rēzekne '95».

Pirmdienu, 15. jūlijā

19.00—19.20 «LTS ziņas»

Otrdienu, 16. jūlijā

19.00—19.20 «LTS ziņas»

Trešdienu, 17. jūlijā

19.00—19.20 «LTS ziņas»

Ceturtdienai, 18. jūlijā

19.00—19.20 «LTS ziņas»

Piektdienai, 19. jūlijā

19.00—19.20 «LTS ziņas»

Sestdienu, 20. jūlijā

19.10—19.40 Videofilma «Reklāma Amerikā. Reklāmas bizness».

Svētdienai, 21. jūlijā

19.10—19.40 Latvijas Televīzijas Mūzikas festivāls «Rēzekne '95».

III

J. Graubīja — «Leigū!», tautas dziesmas (pirmatskaņojums);

Em. Melngaila — «Gaisma pīlī» (pirmatskaņojums);

J. Graubīja — «Ejme, ejme, mōsenīs», t. dz. (pirmatskaņojums);

Em. Melngaila — «Svešāi zemē», t. dz.;

J. Rozīša — «Sērmi zyrgi, jauni puiši», t. dz.;

A. Feila — «Kai mai beja nadzīvot», t. dz. (pirmatskaņojums);

J. Rozīša — «Lobs ar lobu sasatyka», t. dz.;

apvienotie jauktie kori.

Koru virsdiriģēts Teodors REITERS

sargiem.

Lai daudzie tūkstoši dziedātāju un Dziesmu svētku apmeklētāju, ierasdamies Daugavpili, redzētu Austrumlatvijas kulturālo un saimniecisko uzplaukumu, it sevišķi nacionālās valdības laikā, rīcības komiteja no 9. līdz 16. jūnijam noorganizējusi 10 dažāda veida sākotnējus. Lai visi daudzie pasākumi pēc iespējas izdots pilnīgi, darba idejiskai vadīšanai pēcācīnāti lieptārēji no dažādām mākslas, zinātnes un praktiskās dzīves nozarēm. Lielo Dziesmu svētku un daudzo blakus sākotnējai organizēšanai un saskaņošanai nodibinātas 14 komisijas, kuru darbs norītejīs ļoti intensīvi. Katrā no tām savu uzdevumu veikšanai caurmērā sasaikusi 20 sēdes ar kopējo apspriču ilgumu 560 stundas.

Blakus lielajam darbam visu nodomāto pasākumu lietderīgā izveidošanā, daudz pūļu bijis jāvelti, lai iegūtu nepieciešamos līdzekļus svētku izdevumu segšanai. Latgales Dziesmu svētku budžetā visvairāk izdevumu, apmēram 50000 Ls, prasījusi lielās svētku estrādes celšana un vietas piemērošana Dziesmu svētku norisei. Estrādes un laukuma sagatavošanā liels atvieglojums bija 165 Daugavpils sabiedrības brīvpārtīgie talcinieki, kuri palīdzēja kokmateriālu sagatavošanā, un vietējā garnizona karavīri, kas darbojušies līdz laukuma sagatavošanā.

Pilnam var teikt, ka Latgales Dziesmu svētku sagatavošanā piedalījušies tūkstošiem tautas darbinieku, mūsu kultūras dzīves cēlēju kā laukos, tā pīlētās.

Pilnīgā iestādētā dziedātāju centības apliecināšanai. Daudzas bankas, sabiedrības, organizācijas, iestādes un atseviš